

TEMA:
Internationella utblickar

SkolbibliotekÖst

Östanvinden

Nr: 3-2009

Ordförande har ordet:

Sedan vårt förra nummer har det hänt en hel del trevliga saker inom föreningen. Vi har tillsammans med de övriga föreningarna haft en gemensam monter på Bok & Bibliotek i Göteborg. Det blev en sådan stor succé att vi redan bokat monter till nästa år också. Det var några intressanta seminarier på mässan, där man från Skolinspektionen förde fram mycket positiva åsikter om skolbibliotekens roll i skolan. Det låter mycket hoppfullt, vilket också Skolverkets remissvar på skollagsförslaget gör. Lagom till bokmässan har vi också startat en blogg, där ni nu mycket snabbare kan följa vad som händer inom och utom föreningen. Läs mer i detta nummer hur ni själva kan få publicera er där. Ja nu har ni både vår webbplats och vår blogg att följa. Alla våra program dyker oftast upp på webbplatsen först.

Föreningen har också fyllt 10 år och firat detta genom ett välbesökt och lyckat årsmöte med efterföljande fest.

Det känns glädjande att denna gång få berätta så mycket positivt på detta utrymme och väl mött på våra olika program.

Christer Holmqvist

Innehållsförteckning:

Ja, vi elsker dette landet ...	sid 2
Mässbladet 2009, några intryck från Bok & Bibliotek	sid 6
Kodaikanal International School	sid 10
Nordisk skolbibliotekskonferens på Hanaholmen, Esbo	sid 12
Studiebesök på KI:s bibliotek	sid 14
Kalendarium	sid 15
Styrelsen	sid 16

Medverkande i detta nr:

Ingrid Bergenudd, Kärrtorps gymn, Sthlm
Anette Holmqvist, Skolverket, Sthlm
Christer Holmqvist, Mediateket,
Utbildningsförv. Sthlm
Anita Höglund, Bibl i Botkyrka
Jenny Johansson, Mosjøen videregående
skole, Vefsn kommune, Norge
Anna Kågedal, Kodaikanal Intern School,
Indien
Elisabeth Ljungdahl, Snösättraskolan, Sthlm

Om inget annat anges så har
Anette & Christer Holmqvist fotograferat.

Ja, vi elsker dette landet...

Jenny Johansson, tidigare skolbibliotekarie på Parkskolan i Örnsköldsvik och ordförande i Skolbibliotek Mitt, bor och arbetar sedan några år i Norge. Vi bad henne att skriva en artikel för Östanvinden och berätta om hur det är att jobba som skolbibliotekarie i vårt grannland i väster.

Jag jobbar i Norge sedan snart två år - närmare bestämt på Mosjøen videregående skole, som ligger i Vefsn kommune i Nordland fylke.

Skolan består av fyra avdelningar som tidigare var självständiga skolor men numera är administrativt sammanslagna. Det är avd Sentrum som framförallt har teoretiska utbildningar och med ca 280 elever, avd Kippermoen som främst har yrkesutbildningar och ca 450 elever, avd Marka som är en lantbruksskola med ca 140 elever samt MRK (Mosjøen ressurs- og kompetansesenter), som har olika typer av vuxen- och uppdragsutbildningar.

Jag jobbar på avd Kippermoen - som i folkmun fortfarande i stort sett går under namnet "yrkesskolen". Här har vi utbildningar inom bl.a. vård, teknik, bygg, el, fordon, processkemi, idrott, formgivning samt medier och kommunikation. Det finns bibliotek på alla avdelningar (utom MRK), med 100 % bibliotekarie på avd Kippermoen och avd Sentrum, och 50 % på avd Marka. I och med sammanslagningen fördes det på tal att en av oss skulle få ledaransvar, men vi har tills vidare valt att leda vårt egna bibliotek, men jobba i team med regelbundna möten och samarbete där vi ser att vi är betjänta av det.

Vänner och bekanta höjde på ögonbrynen när jag deklarerade mitt beslut att flytta västerut. Men det är inte första gången, jag inledde karriären i slutet av 90-talet med ett år på Sogndal folkebibliotek i Sogn og Fjordane.

Sen blev det nio år på Parkskolan i Örnsköldsvik. Och när jag häromåret kom fram till att det var dags att röra på sig igen så kändes det som ett naturligt val att återvända till Norge, även om jag hamnat närmare 100 mil längre norrut denna gång.

Hur är det då att jobba i ett norskt gymnasiebibliotek? Tja, ungefär som att jobba i ett svenskt, det är inte så stor skillnad.

Jo, man måste ju lära sig Deweyssystemet, förstås. Men eleverna, lärarna och arbetsuppgifterna, de är i stort sett de samma som hemma. Språkförbistring? Inte alls, jag pratar en egen variant av norska (eller snarare "svorska", med inslag av bokmål, nynorska, den lokala dialekten samt lite svenska) och ingen reagerar nämnvärt på den. Fast låter den så illa som när en del elever försöker prata svenska, då borde jag nog hålla truten... Skriver gör jag i stort sett obehindrat på norska även om det tog ett tag att gå över från nynorska (som används i Sogndal) till bokmål - men å andra sidan hade jag såklart kunnat skriva och prata svenska utan att det hade varit något större problem för norrmännen.

Om jag ska peka på en skillnad jämfört med den gymnasieskola jag jobbade på i Sverige, så är det att det, i alla fall på min skola, läses förfärande lite skönlitteratur. Har förstått att den nya skolreformen (*Kunnskapsløftet*, eller *K06*) i jämförelse med den förra inte lyfter fram litteraturen på samma sätt (och det här är ju lite pinsamt att erkänna men jag har alltså, efter nästan två år, ännu inte satt mig in i läroplanerna...).

Norskläroböckernas antologier är för en del av klasserna nästan den enda kontakten de har med skönlitteratur under gymnasietiden. Det duger inte, tycker jag! Funderar lite på om detta kan ha något samband med bottenplaceringen i senaste PISA-undersökningen, utan att jag har några som helst belegg för det.

Hur som helst, här har jag något att bita i! Har genomfört kortare läsprojekt i några klasser, bjuder in till högläsning i samband med den Nordiska biblioteksveckan, anordnar frågetävling på Världsbokdagen och före jul går jag runt i klasserna och läser julnoveller samt bjuder på pepparkakor. Har fått flera kommentarer som gör det tydligt att detta har vare sig skolan eller eleverna varit vana vid, att bibliotekarien bjuder in till biblioteket/kommer ut i klasserna. Så kanske det inte är så konstigt att skönlitteraturen hamnat i bakvattnet här hos oss... Finns dock mycket kvar att göra och jag spånar för fullt på idéer till nästa läsår.

Fram till för några år sedan fick gymnasieeleverna själva köpa sina läroböcker. Läsåret 07/08 gjorde så *utlånsordninga* sin entré i Norge. Då började man med utlån av läromedel till åk 2. Detta läsår har även åk 3 fått låna böcker, och till hösten kommer reformen att innefatta också åk 1. Jag för min del tycker det är självklart och naturligt att eleverna får låna böcker på skolan, så har det ju "alltid" varit hemma i Sverige. Men här har reformen kritiserats en hel del. Dels för att den innebär att eleverna inte längre har lov att notera och markera i böckerna som nu bara är till låns, dels för att de inte längre är garanterade de senaste upplagorna i och med att samma böcker nu skall återanvändas.

Och: läromedelshanteringen har i de flesta fall lagts på biblioteken. Varifrån kritiken inte har låtit vänta på sig. Detta är en arbetsuppgift man inte har bett om och som renderar mycket extraarbete och som dessutom innebär att man, enligt vissa, blir materialförvaltare mer än bibliotekarie.

Jag hör till det relativa fåtal som ser positivt på ordningen, naturligtvis innebär den en hel del merjobb och stress i samband med utlån och återlämning, men å andra sidan gör det ju att absolut *alla* elever får kontakt med biblioteket. Och i och med att jag har ansvaret för allt från uppdatering av boklistor till inköp, iordningställande och utlån, så vet alla att det är mig de kan vända sig till med frågor. Skolan får en effektiv läromedels-hantering och biblioteksanvändandet ökar!

En skillnad jämfört med svensk gymnasieskola är att den norska inte är kommunal men fylkeskommunal (vilket motsvarar landstinget). Här i Nordland fylke har det utarbetats en *Strategisk plan for skolebibliotek i videregående opplæring* - vilken bl.a. ålägger varje skola att utarbeta en årlig handlingsplan för skolbiblioteket.

<http://www.skolbibliotek.se/ost>

"Målet er å utvikle skolebiblioteket til å bli en integrert del av den pedagogiske virksomheten i de videregående skolene i Nordland, og dermed bli en sentral læringsarena for elevene i gjennomføringen og oppfølgingen av Kunnskapsløftet", säger fylkesutdanningsjefen.

Kunnskapsløftet definerar bl.a. *de fem grunnleggende ferdighetene* som det skall läggas vikt vid inom alla ämnen:

- Å kunne uttrykke seg muntlig
- Å kunne lese
- Å kunne regne
- Å kunne uttrykke seg skriftlig
- Å kunne bruke digitale verktøy

Här känns ju biblioteket onekligen som en naturlig samarbetspartner! Jag kan känna att jag ännu har lång väg att gå innan biblioteket är en integrerad del av den pedagogiska verksamheten men utifrån de kommentarer jag får så är jag på rätt väg. Tidigare har biblioteket nästan inte använts alls, vare sig av lärare eller elever, så bara att få eleverna att komma till bibblan är ett framsteg...

Nivån på skolebiblioteken varierar naturligtvis - men jag tror mig kunna hävda att det resursmässigt sett är en fördel att gymnasieskolan ligger på fylkeskommunal nivå, i alla fall här i Nordland. Många kommuner kämpar med budgetunderskott och nedskärningar, och det vet vi ju alla att skolebiblioteken inte är gåår säkra när det skall dras ner på kostnaderna...

Gymnasiebibliotek i Nordland har en gemensam katalog, Aleph. Vi har ett eget verksamhetsområde på lärplattformen It's Learning.

Skolebiblioteket på Bodin videregående skole i Bodø har utsetts till *bibliotekfaglig ressurscenter*, och härifrån samordnas en del av biblioteksverksamheten - t.ex. anordnas ett biblioteksmöte varje höst där vi får möjlighet att träffas och diskutera aktuella frågeställningar, lyssna till föreläsningar, utbyta erfarenheter. Fylket står för alla kostnader!! Två år i rad har vi varit i Sulitjelma; nästa gång ska vi träffas i Bodø. Och nu i höst blir träffen också en upptakt för dem av oss som anmält oss till en distanskurs i praktisk pedagogik för bibliotekarier som ska löpa över kommande läsår. Det blir spännande!!

Hur länge jag blir kvar här? På obestämd tid... trivs fantastiskt bra! Att flytta till Norge rekommenderas varmt.

Lönen: Ja - den är bra mycket högre än i Sverige (men så är det ju också dyrare att leva här så egentligen är det nog inte så stor skillnad...)

Arbetstiden: Heltid=37,5 timmar i veckan (men jag tror det varierar beroende på var i Norge man jobbar)

I Sverige lever man för att arbeta - i Norge arbetar man för att leva!

Vet inte var jag hört citatet, men jag tycker det stämmer ganska bra...

Text och foto: Jenny Johansson
skatan1974@hotmail.com
<http://jennyinorge.blogg.se>

För den som vill veta mer:

Mosjøen videregående skole:

<http://www.mosjoen.vgs.no/ncms.aspx?name=frontpage>

Strategisk plan for skolebibliotek i videregående opplæring i Nordland 2007-2010: http://www.nfk.no/_bin/33da91a2-2f0b-43ac-a98c-9e525367b87b.pdf

Bibliotekfaglig ressurscenter i Nordland:

<http://www.bodin.vgs.no/ncms.aspx?id=3DBC CAF8-9810-42B0-BDFO-616289171653&menuid=14482>

Kunnskapsløftet:

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/kd/tema/grunnopplaring/kunnskapsloftet/Hva-er-Kunnskapsloftet.html?id=86769>

Gratis læremidler i videregående opplæring:

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/kd/tema/videregaende-opplaring/laremidler.html?id=434955>

Mässbladet 2009

– edition Skolbibliotek.se. Text: Anette Holmqvist Foto: Anette och Christer Holmqvist

- några intryck från Bok- och biblioteksmässan i Göteborg 24-27 september 2009

Fullt ös i monter E02:01

För första gången hade de fem skolbiblioteks-föreningarna en egen monter på bokmässan. Montern var mycket välbesökt, dels på grund av ett intressant och varierat monterprogram, dels på grund av att montern i sig blev en mötesplats både för medlemmar och för icke-medlemmar i föreningarna. Bilden ovan togs under firandet av Årets skolbibliotekarier Lotta Davidsson Bask och Klara Önnerfält. Inför det högtidliga ögonblicket pryddes montern med girlanger.

Skolverket är på besök i vår monter. Alma Taawo visar Länkskafferiet. Fredrik Erneroth, ordförande i Väst, har fullt upp med tekniken.

Succé för ny broschyr

Under mässan lanserade föreningen sin nya fina broschyr, där samtliga fem föreningar, vårt arbete och våra visioner presenteras. Ibland fick vi oväntad hjälp att sprida vårt budskap!

Einar hjälper oss att göra reklam. Det är hans framtid i skolan det handlar om.

Montergrannar överraskar med skolbibliotekspaket

Hösten 2010 startar Bibliotekshögskolan i Borås kursen Skolbibliotekspaketet (7,5 hp), som består av fyra delkurser: informationssökning och lärande, IKT och nya medier, roller och verksamhet samt läsning och litteraturförmedling. För mer information kontakta eva-maria.floog@hb.se. Högskolan i Borås och BiS var närmaste montergrannar.

Svensk Biblioteksförning presenterar våra ordföranden. Johanna Karlén lämnar till höger är moderator.

Kloka tankar om Framtidens skolbibliotek

Vid ett par tillfällen fick ordföranden Åsa Andersson (Mitt), Fredrik Erneroth (Väst) och Christer Holmqvist (Öst) inta Svensk Biblioteksförnings scen. En av utgångspunkterna för samtalet var vårens förslag att skriva in skolbibliotek i den nya skollagen.

Ur monterprogrammet

Kan du bevisa att skolbibliotek gör skillnad?

Anne Hederén, bibliotekskonsult från länsbibliotek Östergötland, berättade om hur en grupp bibliotekarier, inspirerade av Ross Todds senaste besök i Sverige, gjorde en studieresa till USA.

Gruppen, som bland annat besökte skolbibliotek där man arbetar efter metoden Guided inquiry (vilket innebär att eleven får stöd genom hela informationsprocessen), hoppas nu på möjligheten att kunna genomföra undersökningar i Ross Todds anda i Sverige.

Ross Todd har gjort undersökningar för att ta reda på elevers attityder till skolbibliotek.

IFLA kommer till Sverige nästa år

Elisabeth Söderling från Skolbibliotek Väst rapporterade kortfattat från sitt givande besök på IFLA-konferensen i Milano. Konferensens teman läsning, skrivande och livslångt lärande kändes relevanta och aktuella, tyckte Elisabeth. IFLA kommer till Göteborg 2010.

Andra intressanta seminarier

Skolbiblioteken i nya landskap

Panelen diskuterade det nya skollagsförslaget och vad det kan innebära praktiskt för biblioteken. Får Statens skolinspektion ett utökat uppdrag att även titta på skolbiblioteken? Ja, det hävdade skolinspektör Kjell Ahlgren. Skrivs skolbiblioteken in i skollagen skall de inspekteras på samma villkor som andra verksamheter. Inbjudna att debattera var även EU-parlamentariker Cecilia Wikström, bou-chef Lars Rejndell, bibliotekarie Johanna Pettersson och forskare Louise Limberg. Moderator var Annika Lantz-Andersson.

"Skolbibliotek kan bli nyckelfaktor", en längre artikel från seminariet finns på Skolverkets webbplats:

<http://kollakallan.skolverket.se/informationssokning/artiklar/skolbiblioteknyckelfaktor/>

Hur går en skolinspektion till?

Med anledning av nyutkomna "Skolinspektion för bättre skolor" höll Mats Löfving en kort presentation om de olika stegen från första kontakten till slutrapport i en skolinspektion.

Cecilia Bengtsson jagar framtidens skolbibliotek

Hur planerar vi för framtiden? Hur fyller vi alla vackra definitioner av skolbibliotek med ett konkret innehåll? Cecilia Bengtsson är skolbiblioteks-samordnare i Ekerö kommun och tillika styrelseledamot i SkolbibliotekÖst. I ett nästan glödande brandtal, som fick både monter och publik att darra, berättade hon om sina och Ekeröbibliotekens vägar att nå visioner. Något som Cecilia alltid betonar är vikten av att man inte sluter och isolerar sig, utan håller koll och kontakt med sin omvärld. Läs gärna Cecilias rapport "Jakten på framtiden" som finns på Skolbibliotek.se.

Öst bloggar från bokmässan

<http://skolbibliotekost.blogspot.com/>

Hitta twittrar från bokmässan

Missade du alla twitter-meddelandens som skickades ut under mässan? På webbplatsen Allt om bokmässan hittar du dem samlade i ett twitterflöde.

<http://www.alltombokmassan.se/>

Eleverna söker ju hellre på nätet

Årets upplaga av Nationella Skolbiblioteksgruppens (NSG) seminarium hade kanske en missvisande titel, för diskussionen handlade snarare om faktabokens ställning i förhållande till läroboken än om Internet. Madeleine Hjort, ordförande i NSG, guidade galant den inbjudna panelen genom samtalen: Marie Rådbo, författare, Tony Melander, gymnasiebibliotekarie, Jan-Anders Andersson, Tjörn och Bibi Eriksson, Malmö högskola. Bibi Eriksson, som var en av projektledarna för det framgångsrika projektet SökaSpråkaLära, ansåg att det bästa är att blanda olika medier istället för att sätta dem emot varandra.

En längre artikel om seminariet kommer på Skolverkets webbplats.

Ny bok om informationskompetens

Redaktörerna Jenny Hedman och Anna Lund presenterade en ny bok, "Informationskompetenser". Redan titeln avslöjar att den handlar om olika sätt att se på informationskompetens. Begreppet myntades av Amerikanska biblioteks-föreningen ALA och bestod av en lista färdigheter som tillsammans bildar en informationskompetent person. Den nya boken, som innehåller bidrag både från forskare inom pedagogik och biblioteks- och informationsvetenskap är tänkt att användas inom både lärar- och bibliotekarieutbildningar.

Väst bloggar från bokmässan

<http://skolbibliotekvast.blogspot.com/>

Fångade i mässviolet

Annika Hultén, Blekinge Folkhögskola, vad har du för förväntningar på bokmässan?

- Övriga möten och att få tips om kompetensutveckling på ett positivt sätt. Kan tyvärr inte gå på några seminarier, eftersom ingen betalar för det. Du kan också ställa frågor till författare och förlag direkt. Få svar på frågan varför NE ger ut tre böcker på hösten och 20 till våren.

Christina Strömvall, Årets skolbibliotekarie 2006 och Årets skolbibliotek 2007, vad är det bästa med bokmässan? - - Alla möten med människor ger inspiration. När man sitter och lyssnar på föredrag så hittar man små guldkorn.

Det är också roligt att kunna berätta för eleverna när man kommer tillbaka att man har träffat livs levande författare, ställa frågan till dem "Visste ni att Magnus Nordin är mörkrädd?"

Barbro Oxstrand från Lärarförbundet och Pia Jeansson från Skolbibliotek Väst, vad förväntar ni er av mässan? - Man blir ställd av frågan...

Att böcker lyfts upp är både viktigt och roligt. I år är det dessutom bättre bevakning på skolbiblioteksfrågor på mässan.

Lars Rejdnell, barn- och ungdomschef i Linköping deltog i seminariet Skolbiblioteken i nya landskap och besökte efteråt Skolbibliotek.se monter. Mässbladet frågade honom om vad som händer på skolbiblioteksfronten?
- I förra veckan anställde Linköpings skolor fem fackutbildade bibliotekarier efter Växjömodellen. Det finns 700 000 kronor som skolor får söka pengar från för att bygga upp sina bibliotek och anställa bibliotekarier.

Mats Löfwing, skolinspektör och Kalle Guöttler, Nationella skolbiblioteksgruppen

Solveig Johansson Eriksson och Elisabeth Söderling pustar ut i monter.

Mässbladets redaktör i samspråk med Stefan Pålsson och Stig Roland Rask från KK-stiftelsen.

Kodaikanal International School

Ni som följer Skolbiblistan har säkert stött på ett eller annat inlägg av Anna Kågedal. För er som inte känner till henne så är hon sedan 2008 bibliotekschef på Kodaikanal International School i södra Indien. Östanvinden bad Anna skriva en artikel för att berätta om jobbet där.

Kodaikanal International School har funnits sedan 1901. Fram till i mitten av 80-talet var det dock en amerikansk skola och en svensk skola som låg på området. De slogs sedan ihop till den internationella skola det är idag.

Skolan ligger på en bergstopp i södra Indien i ett samhälle som heter Kodaikanal. På grund av det behagliga klimatet på de 2 200 m ö h som vi befinner oss på så var detta tidigare en semesterort för missionärer i Indien. Även de svenska missionärerna, därav den svenska skolan, som bland annat min mamma gick i på 50-talet. På grund av läget är det en inackorderingsskola, dvs huvuddelen av eleverna bor på skolan.

Sedan 70-talet har det internationella gymnasieprogrammet International Baccalaureate (IB) erbjudits på skolan. Idag är IB det dominerande gymnasieprogrammet och har utökats med Middle Years Program (klass 6-10) och är en kandidatskola för Primary Years Program som alla drivs genom organisationen IBO.

Inom IBO är bibliotekets roll och vikten av undervisning i informationshantering väl definierad. I år kommer jag att ha lektioner med alla elever som gör ett personligt projekt inom MYP eller skriver en *extended essay* inom IB. Jag gör också olika projekt tillsammans med lärare där jag undervisar klasser inom specifika projekt och hjälper även till med att demonstrera till exempel presentationsverktyg som "prezi". Alla som vill kan boka en personlig informationssöknings-session med mig, vilket fler och fler utnyttjar. Jag brukar nu och då hålla sessioner i professionell utveckling för lärare med fokus på sociala medier och informationskompetens.

Eftersom jag anställdes med det uttalade syftet att bedriva undervisning i informationskompetens, samt modernisera biblioteket så får jag mycket stöd och uppmuntran från lärarkollegiet och den akademiske chefen.

Jag är sedan min förra arbetsplats, Karolinska institutet, van vid vikten av att kommunicera ordentligt. Tyvärr är det inte så många andra här som kan den konsten. Men jag försöker i alla fall föregå med gott exempel. Därmed ägnar jag ganska mycket tid åt att hålla mig i framkant vad gäller sociala medier till exempel. Jag får många nyttiga tips genom mitt numera ganska stora och väldefinierade twitternätverk som jag sedan vidarebefordrar till berörda lärare genom olika kanaler. Ofta skickar jag mail, men mina twitteruppdateringar och mina deliciouslänkar visas också direkt på bibliotekets hemsida som jag byggde upp under förra året.

<http://www.skolbibliotek.se/ost>

Vi har två bibliotekslokaler på två olika campus. Ett K-8-bibliotek och ett bibliotek för klass 9-12. Jag är ansvarig för båda, men jobbar i huvudsak på 9-12 biblioteket där jag har mitt kontor och mitt huvudansvar. Till min hjälp i har jag tre biblioteksassistenter och en "ayah" som fyller något av en kombinerad vaktmästar- och städerskefunktion, samt två "bibliotekarier" (egentligen lärare) och en assistent i K-8 biblioteket. Det här är ju Indien, personal kostar inte direkt mycket.

Jag kan dock sakna att ha en annan utbildad bibliotekarie på plats att diskutera och brainstorma med. Men när det kniper brukar jag ta hjälp av mina olika nätverk inte minst mina forna kollegor på KIB.

9-12 biblioteket har öppet 7.45-19 på vardagar och 13-16 på helger. Vi prenumererar på Academic Search Elite från EBSCO och Britannica online for schools, men jag letar efter fler online resurser att komplettera med. Vi har ett antal tidskrifter på olika språk, några lokala dagstidningar och totalt ca 37 000 böcker.

Inom IB måste alla elever jobba ett antal timmar varje vecka med "Creativity, Activity och Service". Jag har sex elever som kommer en gång i veckan och jobbar en lektion i biblioteket. Vi har precis startat med detta så de har inte hunnit göra så mycket ännu, men under hösten ska de hjälpa mig att skapa netvibessidor för nyheter på olika till skolan relaterade språk. Det blir de största indiska, samt de språk som undervisas samt engelskspråkiga nyheter från olika källor i världen. De ska även hjälpa mig med utställningar i biblioteket, samt hur vi ska utveckla den fysiska miljön. Jag ser fram emot att jobba tillsammans med dem och hoppas att de ska bli biblioteksambassadörer på köpet.

På det stora hela har jag ett fantastiskt jobb, en bra chef, en tillräckligt stor budget och nästan obegränsad frihet att göra vad jag vill med biblioteket. Det är verkligen ett utvecklande, utmanande och roligt jobb som jag har! Dessutom har jag och min man fått mersmak på internationella skolor. Dels är det en mycket intressant och givande arbetsmiljö, och jag tror att det är oerhört bra för våra barn att få vara en del av del multikulturell miljö som en internationell skola ofta innebär.

Text: Anna Kågedal
Foton från skolans
Facebooksida

Skolans webbsida: <http://www.kis.in/>
K-8 school = från förskola till klass 8 = från 3 år till 13 år
Grade 9-12 = klass 9-12 = från 14 år till 18 år
IBO = International Baccalaureate Organization
<http://www.ibo.org/>
Vill du läsa mer om hur Anna använder sig av social medier så läs artikeln "Social medier på skolbibliotek" på Skolverkets webb,
<http://kollakallan.skolverket.se/informationssoeking/artiklar/socmed/>

Nordisk skolbibliotekskonferens på Hanaholmen i Esbo, Finland 16- 19 september 2009

Under tre intensiva septemberdagar var vi ett fyrtiotal deltagare med anknytning till skolbibliotek från Norden som deltog i en mycket intensiv och välplanerad konferens i Esbo. Sverige representerades av fem deltagare varav två, Monika Staub Halling och undertecknad, är medlemmar i SkolbibliotekÖst.

Programmet började redan på onsdagskvällen, då bjöds vi på en utfärd till Sveaborg. En duktig guide visade oss runt på fästningen som är så nära förknippad med den gemensamma svensk-finska historien.

Officiellt inleddes konferensen på torsdagsmorgonen. Det var ett späckat program under alla konferensdagarna.

Namnet på konferensen, **Det tysta barnet**, syftade på skolbiblioteken i Finland som för en tynande tillvaro. Trots detta ligger de finska eleverna i topp på t ex Pisa-undersökningen. Hur kommer detta sig? Vi återkom till detta spörsmål flera gånger under konferensen. Däremot har Finland högst utlåning på folkbiblioteken av alla länderna i Norden.

Torsdagens huvudtalare var **Dr. Ross Todd, chef för Center for international Scholarship in School Libraries vid Rutgers University, New Jersey**. Han höll en intressant föreläsning om vikten av bra skolbibliotek för elevers lärande. Med bra skolbibliotekarier som handleder eleverna att söka information och omvandla den till sin egen kunskap.

På kvällen var det ett **Nordiskt torg** där alla deltagande länder presenterade sina skolbibliotek och länder med allt från PowerPoint-presentationer till norsk lax från Tromsö och bokmärken. Det visade på bredden i våra verksamheter, skillnader men också likheter.

På fredagen fortsatte konferensprogrammet med bl a en redovisning av litteraturcirklar på nätet, Netlibris, av Susann Etzell, lektor i modersmål och litteratur på Mattlidens skola. Under eftermiddagen besökte vi två skolor i Esbo, Mattlidens skola och Ymmerstan koulu. Skolan jag besökte, Ymmerstan, hade ett mycket fint bibliotek, men ingen skolbibliotekarie. Däremot hade man flera lärare som hade bibliotekslektioner i sina tjänster och andra lärare som hade litteraturundervisning i sina tjänster.

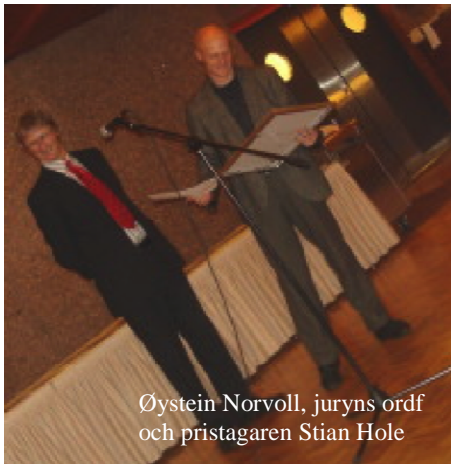
Esbo är Finlands näst största stad och har 12 svenskspråkiga skolor, från förskoleklass till gymnasiet och ca 95 finskspråkiga skolor.

Vill du läsa mer från konferensen?

<http://www.netvibes.com/nordisk-skolbibliotekskonferens#yleiset>

Nordisk skolbibliotekarforening:

<http://n-s-f.ismennt.is/index.htm>

Øystein Norvoll, juryns ordf
och pristagaren Stian Hole

På fredagskvällen var en av konferensens höjdpunkter när den norske författaren Stian Hole fick motta det Nordiska barnbokspriset för sin bok *Garmanns gate* (på svenska *Herman och eldsvådan*).

Under konferensens sista dag fick vi bl.a lyssna på Christel Rönns, illustratör och författare. Hon höll ett engagerat föredrag och visade många av sina illustrationer gjorda med olika tekniker.

En annan föreläsare på lördagen var Elspeth Randelin, skolbibliotekarie från Åland. Hon berättade om sitt jobb vid Ytternäs skola, ett av undantagen som bekräftar regeln om de osynliga skolbiblioteken i Finland.

På det hela taget var det en mycket givande konferens som väckte många tankar och gav inspiration. Nästa gång, 2011, hålls konferensen i Sverige. Vi hoppas på många deltagare med stort intresse för skolbibliotek!

Text och foto: Elisabeth Ljungdahl

För dig som arbetar med elever med annat modersmål

En samling länkar som vänder sig till elever och/eller pedagoger som arbetar med elever med annat modersmål:

http://pns.vasteras.se/sites/skolbibliotek/Shared%20Documents/tema_modersmal.aspx

E-posttjänsten Fråga biblioteket finns på en rad olika språk t ex engelska, tyska, franska, spanska, ryska.

<http://www.fragabiblioteket.se/Default.asp>

Besök på Karolinska Institutets bibliotek

Tisdagen den 13 oktober var vi en grupp från Skolbibliotek Öst och DIK-föreningen vid Utbildningsförvaltningen i Stockholm som besökte KI:s bibliotek i Solna (KIB). Vi blev väl mottagna av informationschefen Lotta Haglund.

Många tänker sig ett bibliotek som i första hand en boksamling. När jag själv har information för eleverna i åk 1 och berättar om vad vi har i biblioteket brukar alltid en del skratta när jag nämner böcker. "Skratta ni", brukar jag säga - det kanske inte alls är så självklart i framtiden. På KI är man redan där. De tryckta böckerna utgör en mycket liten del av beståndet. I stället finns biblioteket i virtuell form, främst i form av elektroniska tidskrifter.

KIB har ca 10 000 elektroniska tidskrifter till en kostnad av ca 25 miljoner. De har också över 100 databaser. Imponerande siffror för en vanlig skolbibliotekarie!
För att hantera allt detta, undervisa studenterna och hjälpa forskare är man 120 anställda, varav 80 bibliotekarier (gäller Solna och Huddinge). Av verksamheten så är ca 70 % av undervisningen i Huddinge och 70 % av forskningen i Solna.

Vad kan då våra elever ha glädje av? En del går att använda direkt från den egna datorn, från KI:s hemsida. Det är främst PubMed (tidigare Medline) och SveMed med enbart artiklar från de nordiska länderna. Det eleven måste tänka på är att kryssa för Fulltext och att söka på engelska samt att vara beredd att läsa på engelska.

KIB:s informationschef Lotta Haglund

Detta är givetvis bara aktuellt för lite mer avancerade elever t.ex. tredje året på N-programmet. Oftast är det nog också bra om man gör sökningen tillsammans med eleven. Det går också bra för vem som helst att komma dit och söka på plats. Lånekort kan man få om man är över 16 år. Det finns också en chattfunktion på deras hemsida, där eleverna kan be om råd. Även där gäller förstås att det bör vara lite mer avancerade frågor och inte sådant som man hittar i sitt eget skolbibliotek.

För min egen del fick jag nytta av studiebesöket redan dagen därpå när en elev kom och skulle söka information om en form av dvärgväxt (jag har redan glömt vad det hette!). Även om texterna är ganska svårtillgängliga så är det ju faktiskt vad de ska klara av att läsa när de sedan fortsätter sina studier.

Ingrid Bergenudd

Skolbibliotek i Zimbabwe

Biblioteksblogg om bibliotek i Gwanda i södra Zimbabwe. Samarbete mellan Kersti Palmberg, skolbibliotekarie i Älmhult och aktiv i Skolbibliotek Syd, och personalen på biblioteket i Gwanda. Syfte är att sprida kunskap om hur bibliotek kan bedrivas i ett land i kris. Bloggen har precis kommit igång.

Kalendarium

Framtidens lärande Stefan Pålsson föreläser i Regionbibliotek Stockholms föreläsningsserie "Alltid på en onsdag"	18 november, 2009 Klockan 9-11.30 Stockholms stadsbibliotek, konferenslokalen Spelbomskan, Odengatan 63, plan 4	Mer info: http://www.regionbiblioteket.se/templates/OneColumn.asp?id=14430
NIK-konferens Söka och redovisa - två sidor av informationskompetens	20 november, 2009 Östra Reals gymnasium, Stockholm	Mer info: http://www.skolbibliotek.se/nik/2009.htm
Lässtimulans i nya former Äventyrsboktips och andra Läskonster	24 november, 2009 Tyresö bibliotek	Mer info: http://www.regionbiblioteket.se/templates/OneColumn.asp?id=10873
2009 års Augustprisvinnare kategori barn och ungdom framträder	1 december, 2009 klockan 18.00 Svenska barnboksinstitutet, Odengatan 61	Mer info: http://www.sbi.kb.se/SBITemplates/CalendarItem.aspx?id=773&epslanguage=SV
"Va fan! Är inte barn människor?" Samtal om 1960- och 70-talens kulturdebatt Lena Kåreland och Siv Widerberg	8 december, 2009 klockan 18.00 Svenska barnboksinstitutet, Odengatan 61	Mer info: http://www.sbi.kb.se/SBITemplates/CalendarItem.aspx?id=1163&epslanguage=SV
Lennart Hellsing-sällskapet bildas	14 december, 2009 klockan 18.00 Svenska barnboksinstitutet, Odengatan 61	Mer info: http://www.sbi.kb.se/SBITemplates/CalendarItem.aspx?id=1166&epslanguage=SV
Andra kalendarier av intresse:	Svensk Biblioteksforening	http://www.biblioteksforeningen.org/g/almanacka.html
	Svenska Barnboksinstitutet	http://www.sbi.kb.se/SBITemplates/normalpage.aspx?id=313&epslanguage=SV
	Datorn i utbildningen	http://www.diu.se/kalender/default.asp
	Skolbibliotek.se	http://www.skolbibliotek.se/program.htm

<http://www.skolbibliotek.se/ost>

Styrelsen:

Ordf: Christer Holmqvist
Mediateket, Stockholm

christer.holmqvist@utbildning.stockholm.se
070-463 39 64

Vice ordf: Matz Flodin
Fredrika Bremergymnasiet, Haninge

matz.flodin@haninge.se
08-606 77 88

Sekr: Anita Höglund
Tumba bibliotek, Botkyrka kommun

anita.hoglund@mldata.nu
08-530 629 40

Kassör:

Ingrid Bergenudd
Kärntorps gymnasium, Stockholm

ingrid.bergenudd@utbildning.stockholm.se
08-508 32 525

Birgitta Wallmark
Mediateket, Stockholm

birgitta.wallmark@utbildning.stockholm.se
070-463 39 67

Kristofer Gren
Hornstulls bibliotek, Stockholm

kristofer.gren@kultur.stockholm.se
08-508 30 862

Hanna Johansson
Enskilda Gymnasiet, Stockholm

hajo@enskildagymnasiet.se
08-545 112 21

Elisabeth Ljungdahl
Snösätterskolan, Stockholm

elis.ljungdahl@telia.com
070-421 87 60

Cecilia Bengtsson
Skolbibliotekscentralen, Ekerö

cecilia.bengtsson@ekero.se
08-560 393 30
073-660 43 31

<http://www.skolbibliotek.se/ost>